

رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و هنر دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با «فرهنگستان»:

گزارش هیات‌های اندیشه‌ورز تا پایان اردیبهشت منتشر می‌شود

راهبردی هیات‌های اندیشه‌ورز در دستور کار قرار خواهد گرفت، موضوع‌شناسی این گزارش‌ها و بارگذاری آنها در سامانه طرح پایش و تقویت این طرح خواهد بود؛ در اصل هدف‌مان این است که بتوانیم از مشارکت حداکثری جامعه دانشگاهی برای پیشبرد اهداف این کارگروه‌ها بهره‌مند شویم، البته این مساله در گام بعدی قرار دارد.»

رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد اسلامی درباره تفاوت کار مطالعاتی این هیات‌ها در شرایط فعلی نسبت به گذشته اظهار داشت: «تفاوت مطالعاتی ما امروز نسبت به گذشته در آن است که پیش از این از تحقیقات دیگران استفاده می‌کردیم و متأسفانه از نتایج تحقیقاتی که توسط دانشجویان تحصیلات تکمیلی خودمان در قالب پایان‌نامه و رساله انجام می‌شد، در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌های کشور بسیار محدود استفاده می‌شد، درحالی‌که امروز واقعیت‌های جامعه که ناشی از بیماری کروناست مانند اختلافات خانوادگی و... مورد توجه جدی قرار گرفته و کار مطالعاتی روی آنها شروع شده است.»

کرونا عرصه‌های جدیدی پیش روی ما قرار داد
خبری در توضیح بیشتر این مساله اظهار داشت: «قطعا ابعاد مختلف واقعیت‌های این روزهای جامعه اعم از جامعه‌شناسی، روانشناسی و حتی زمینه‌های اقتصادی، بهداشت و... مورد واکاوی قرار خواهد گرفت و نباید فراموش کنیم که بیماری کرونا در کشور باعث شده عرصه‌های جدیدی پیش‌روی ما گشوده شوند که طبیعتا باید در سیاست‌ها و تصمیم‌گیری‌ها به آنها توجه ویژه شود. همچنین در شرایط فعلی کشور حتی عملکرد سیاسی دولتمردان و نحوه گزارش‌دهی و مخابره اطلاعات از سوی مسئولان نیز جای مطالعه دارد که طبیعتا مورد بررسی قرار می‌گیرند.

این مسائل ما را مستعد خواهد کرد به جای اینکه از کشورهای دیگر تقلید کرده و بعضا از تئوری‌های آنها استفاده کنیم، به سمت تولید دانش بومی حرکت کنیم.»

حرکت به سمت تولید دانش بومی، هدف اصلی ایجاد کارگروه‌های مختلف

رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد اسلامی با تأکید بر اینکه هدف‌گذاری ایجاد این کارگروه‌ها نیز حرکت به سمت تولید دانش بومی بوده است، افزود: «البته زمینه این هدف‌گذاری از همان ابتدای ایجاد معاونت علوم انسانی و شکل‌گیری هیات‌های اندیشه‌ورز وجود داشته است و امروز بیماری کرونا باعث شده مصادیقی از مسائل کشور روی دانشمندان علوم انسانی ما گشوده شود تا بتوانیم بعد از این با نگاه بومی و اندیشه‌هایی که ناظر بر مسائل کشور است به این پدیده‌ها دقت کنیم.»

استفاده از ظرفیت دانشجویی برای تکمیل و تحقق گزارش‌ها
او با بیان اینکه طبیعتا بعد از ارائه گزارش‌های تحلیلی از ظرفیت دانشجویی برای تحقق این گزارش‌ها بهره‌مند خواهیم شد، اظهار داشت: «قطعا یکی از اقداماتی که بعد از ارائه گزارش‌های تحلیلی-

مستقل ایجاد می‌کردند و از طرف دیگر نیز افرادی را به گروه‌های تخصصی مستقر در مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد معرفی کنند. در همین راستا براساس محورهایی که به صورت تخصصی در علوم انسانی و هنر متناسب با رشته‌های تخصصی شکل گرفته، امروز ما ۲۱ کارگروه فعال در عرصه‌های مختلف علوم انسانی و هنر تأسیس کرده‌ایم.»

رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد اسلامی با تأکید بر اینکه اکثر این کارگروه‌ها با محوریت سازمان مرکزی فعالیت می‌کنند اما بعضی از آنها نیز به صورت استانی فعال شده‌اند، گفت: «وظیفه این کارگروه‌ها آن است که ابتدا پیامدهای کرونا را مورد بررسی قرار داده و نقساط قوت و ضعف و تهدیدهایی را که در دوران پساکرونا متوجه کشور خواهد شد شناسایی کنند، همچنین قرار است این کارگروه‌ها در نهایت گزارش تحلیلی-راهبردی در این زمینه ارائه دهند که قطعا در آینده مورد استفاده قرار خواهد گرفت.»

لزوم تولید گفت‌مان علوم انسانی ناظر بر مسائل زیست‌بومی

خبری افزود: «ارائه گزارش تحلیلی-راهبردی از سوی کارگروه‌های هیات اندیشه‌ورز در اصل اولین گامی است که به‌صورت بارش فکری در دستور کار این کارگروه‌ها قرار داده‌ایم که با استقبال خوبی نیز همراه شده است، البته مطالعات بارش فکری علاوه بر اینکه به گزارش‌های تحلیلی-راهبردی منتهی می‌شود، قطعا باعث جریان‌سازی و تولید گفت‌مان علوم انسانی ناظر بر مسائل زیست‌بومی و مختص جامعه خودمان نیز خواهد شد.»

او تصریح کرد: «درحقیقت فعالیت این کارگروه‌ها و گزارش‌هایی که توسط آنها ارائه خواهد شد فتح‌بایی برای درگیر کردن علوم انسانی با مسائل جاری و بومی در کشور خواهد بود. به عبارت دیگر شناخت

کرونا در حوزه علوم انسانی و هنر ایجاد کردیم.»

تشریح چگونگی فعالیت هیات‌های اندیشه‌ورز در سطح کشور

او با بیان اینکه در وهله اول به تمامی هیات‌های اندیشه‌ورز در سطح کشور برای انجام کار مطالعاتی در حوزه کرونا اطلاع‌رسانی کردیم، اظهار داشت: «قرار شد این هیات با دو رویکرد فعالیت کند که در وهله اول باید خودشان کارگروه‌هایی به شکل

رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد اسلامی: یکی از اقداماتی که بعد از ارائه گزارش‌های تحلیلی-راهبردی هیات‌های اندیشه‌ورز در دستور کار قرار خواهد گرفت، موضوع‌شناسی این گزارش‌ها و بارگذاری آنها در سامانه طرح پایش و تقویت این طرح خواهد بود

و گفت: «هیات‌های اندیشه‌ورز این دانشگاه باید به سمت تولید دانش حرکت کنند و مسیر هیات‌های اندیشه‌ورز دانشگاه آزاد اسلامی یک حرکت روشمند است، چرا که تاکنون علم ما متکلم وحده بوده و شیوه ارائه دروس به این شکل بود که اساتید درس می‌دادند و شاگردان اجازه نقد نداشتند. برای اصلاح این روند، موضوع گفت‌وگوهای تولید دانش در دانشگاه آزاد اسلامی آغاز شده و تاکنون دستاوردهای خوبی نیز به همراه داشته است.»

طهرانچی درباره انتظارات موجود از این هیات‌ها تصریح کرد: «از هیات‌های اندیشه‌ورز دانشگاه آزاد اسلامی انتظار می‌رود که همه جوانب دانش مواجهه با ویروس کرونا را بررسی کرده و یک جریان‌سازی در دانشگاه آزاد اسلامی به وجود بیاورند. برای این کار باید همه توان خود را بگذاریم و با استفاده از توان کارگروه‌های هیات‌های اندیشه‌ورز بتوانیم ابتدا با گفت‌وگو محوری و سپس با ایجاد کرسی‌های ترویجی و برگزاری کرسی‌های نظریه‌پردازی، دستاوردهای علمی خود را به مجامع و نهادهای دیگر ارائه کنیم.»

نابید فراموش کرد که این هیات‌ها حاصل اقدامات معاونت علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد اسلامی است، در این خصوص دکتر طهرانچی گفته بود: «تأسیس این معاونت یکی از اقداماتی است که می‌توانم به‌عنوان یک کار منطقی و اساسی در حوزه دانشگاهی و آموزشی عالی در دوره مدیریت ۱۹ ماهه خود تاکنون در دانشگاه آزاد اسلامی به آن تکیه کنم. الحمدلله این معاونت موفقیت‌های قابل توجهی داشته و روزبه‌روز برکات تأسیس آن بیشتر نمایان می‌شود و از خدا می‌خواهیم که دستاوردهای بیشتر و پربرنکته به آن عنایت فرماید.»

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی با اشاره به همه‌گیر شدن ویروس کرونا در جهان و درماندگی بسیاری از کشورها در مواجهه با آن، تصریح کرد: «دنیا برای اولین بار در طول ۸۰ سال گذشته و پس از جنگ جهانی دوم با یک مساله جدی مواجه شده است. این موضوع مسیر علمی را که تاکنون طی شده، زیر سوال می‌برد، چرا که ۸۰ سال است دولت‌ها به‌ویژه ایالات متحده آمریکا عنان سیاست علمی را در دست گرفته‌اند و اکنون با واقعیتی مواجه شده و به این نتیجه رسیده‌اند که سیاست علمی آنها در مواجهه با این ویروس ناکارآمد بوده و بحث علوم سخت‌افزاری و نرم‌افزاری کاملا متوقف شده است.»

هرچند هیات‌های اندیشه‌ورز عمر نسبتا کوتاهی دارند، اما شاید بتوان گفت که شیوع کرونا در ایران باعث شده با فعالیت‌های تحقیقاتی و پژوهشی آنها نسبت به گذشته سرعت بیشتری پیدا کند، مساله‌ای که ما را واداشت تا سریع‌تر با ویروس کرونا مواجه شویم. رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد اسلامی بر این تأکید داشت که سیاست علمی آنها در مواجهه با این ویروس ناکارآمد بوده و بحث علوم سخت‌افزاری و نرم‌افزاری کاملا متوقف شده است.»

رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد اسلامی در این باره گفت: «ما هنوز در ابتدای راه هستیم و باید دید که آیا این هیات‌ها می‌تواند به اندازه کافی در این زمینه نقش داشته باشد.»

زهره رضایی
روزنامه‌نگار

کرونا؛ همان میهمان ناخوانده و دوست‌نداشتنی‌ای که نزدیک ماهه می‌شود در کنار دیگر کشورها در خطه جغرافیایی ایران زمین هم جا خوش کرده و نه تنها به نوروز ۹۹ رنگ و بوی متفاوت و ناخوش داد و یکی از عیدهای فراموش‌ناشدنی را برای ایرانیان رقم زد بلکه بعد از پایان تعطیلات نیز روزهای عجیبی را برای ایرانیان به همراه آورده است. این ویروس منحوس در حالی به انتظار دومین ماه از فصل بهار در کشورمان نشسته که بسیاری از ایرانی‌ها همانند میلاردها نفر از مردم دنیا در قرنطینه اجباری به سر می‌برند و بالطبع پخش زیادی از نیروهای کار هم مجبور به خانه‌نشینی هستند، اتفاقی که نه تنها باعث ایجاد تبعات اقتصادی منفی در هفته و ماه‌های آینده خواهد شد بلکه شرایط روحی و روانی خانواده‌ها را نیز تحت‌تأثیر قرار داده است؛ تا جایی که بعضا مسئولان وزارت بهداشت را وادار به ارسال پیامک‌های هشدارآمیز نسبت به این مقوله کرده است.

این ویروس نانومتری که حالا کل بشر را زمین‌گیر کرده است و صحنه‌های عجیبی را در این کره خاکی به وجود آورده، در کنار همه مشکلات سلامتی و بهداشتی که برای کشورها ایجاد کرده و تبعات اقتصادی که در آینده نزدیک به بار خواهد آورد، ابعاد روانشناسی و جامعه‌شناسی جوامع را نیز تحت‌تأثیر قرار داده؛ شرایطی که از یک‌طرف به خاطر استرس مبتلا به این بیماری است و از طرف دیگر وضعیت معیشتی و دیگر نگرانی‌های مردم باعث تشدید آن شده و مسئولان امر نیز نگران بروز آسیب‌های اجتماعی هستند. این مهم حالا کشور را در مسیری قرار داده که نیاز به ارائه راهکارهای کوتاه‌مدت و بلندمدت برای برون‌رفت از وضعیت فعلی توسط اساتید و دانشمندان علوم انسانی بسیار بیشتر از گذشته احساس می‌شود. اهمیت حوزه‌ای که شاید تا پیش از آن چندان مورد توجه مسئولان نبود و حتی فعالان این عرصه نیز ترجیح می‌دادند از تئوری‌ها و نظریه‌های دیگر کشورها بهره‌مند نشوند، اما نقش آن، این روزها چنان پررنگ شده که لازم است در اسرع وقت راهکارهایی با توجه به خلق و خوی امروز مردم و فرهنگ بومی کشور توسط اساتید علوم انسانی ارائه شود. در اصل کرونا بستری را فراهم کرده که شاید بتوان گفت در طول سال‌های گذشته برای اولین بار در اختیار فعالان حوزه علوم انسانی قرار گرفته تا بتوانند برای درمان آسیب‌های اجتماعی موجود در کشور داروی بومی تجویز کنند.

در ایمن میان، دانشگاه آزاد اسلامی به‌عنوان بزرگ‌ترین دانشگاه حضوری جهان پیشقدم شده تا با استفاده از ظرفیت هیات‌های اندیشه‌ورز خود که پیش‌تر توسط مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر این دانشگاه فعال شده بود، دست به تولید دانش بومی در این زمینه زده و راهکارهای برون‌رفت از تبعات اجتماعی ناشی از کرونا را در اسرع وقت ارائه دهد؛ اقدامی که قطعا می‌تواند منجر به بخشش روزهای مهمی در حوزه علوم انسانی و هنر برای کشور باشد.

هیات‌های اندیشه‌ورز دانشگاه آزاد اسلامی جریان‌سازی کنند

در همین راستا دکتر محمد مهدی طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی ۱۹ فروردین ماه در جلسه با مدیران معاونت علوم انسانی و هنر که به‌منظور گسترش هیات‌های اندیشه‌ورز در واحدهای دانشگاهی و راهکارهای تعالی علوم انسانی و هنر برگزار شده بود، به توضیح اهمیت این مقوله پرداخت

نیمکت خبر

تصمیم برای بازگشایی دانشگاه‌ها بر عهده ستاد ملی مقابله با کرونا است
محمد قمی، عضو کمیسیون آموزش در گفت‌وگو با «فرهنگستان» درباره حضور دانشجویان به‌ویژه مقطع دکتری از ۳۰ فروردین در دانشگاه‌ها گفت: «این مساله به نظر ستاد مقابله با کرونا بستگی دارد، زیرا از آنجا که مدارس و دانشگاه‌ها مرکز تجمع محسوب می‌شوند، به‌خصوص در دانشگاه‌ها که افراد از نقاط مختلف کشور در یک دانشگاه حضور دارند، باید در این زمینه حساب‌شده عمل کرد.» او ادامه داد: «رئیس‌جمهور برای آمیخته‌دهی به مردم چنین صحبتی را مطرح کرده است و قطعا تصمیم برای بازگشایی مدارس و دانشگاه‌ها بر عهده ستاد مقابله ملی با کرونا خواهد بود.» عضو کمیسیون آموزش بیان داشت: «ما هنوز جلسه‌ای در کمیسیون نداشتیم، اما به مدارس و دانشگاه‌ها ابلاغ شده که در صورت بازگشایی باید چه نکاتی را رعایت کنند و اگر احتمالا فردی مبتلا به کرونا یا افراد ناقل در این محیط‌ها حضور پیدا کردند، چه برخوردی داشته باشند.» عضو کمیسیون آموزش خاطرنشان کرد: «قطعا در صورت بازگشایی دانشگاه‌ها برای رعایت موارد بهداشتی پروتکل‌های ابلاغی در آنها اجباری خواهد شد تا از شیوع بیماری به‌طور جدی جلوگیری شود.»

دانشجویان چگونه کارت سلامت دریافت کنند؟

علی خاکی صدیق، معاون آموزشی وزارت علوم در گفت‌وگو با ایسنا درخصوص نحوه دریافت گواهی سلامت دانشجویان گفت: «وزارت بهداشت مراکزی را در شهرهای مختلف دارد که دانشجویان می‌توانند گواهی سلامت را از این مراکز دریافت کنند، ضمن اینکه وزیر بهداشت تأکید کرده دانشجویان از مراکزی که ما تعیین می‌کنیم، گواهی سلامت را دریافت کنند و بخشنامه ما در این خصوص نیز بر اساس گفته وزیر بهداشت نوشته شده است.» وی در ادامه تصریح کرد: «الزام دانشجویان به دریافت گواهی سلامت برای کسانی است که از یک شهری به شهر دیگر می‌روند تا در دانشگاه حضور داشته باشند یا دانشجویانی که می‌خواهند در دانشگاه حضور فیزیکی داشته باشند (مثلا دانشگاهی درسی را در دوره دکتری دارد و تصمیم به ارائه حضوری آن درس دارند)، در این شرایط حضور آنها در این مراکز ملزم به داشتن گواهی سلامت است.» معاون آموزشی وزارت علوم خاطرنشان کرد: «الزام تمامی دانشجویان دوره‌های مختلف تحصیلی اعم از کارشناسی و کارشناسی ارشد برای دریافت گواهی سلامت بستگی به شرایط آن زمان خاص دارد و ما در این زمینه تابع وزارت بهداشت هستیم. اگر این وزارتخانه بر ضرورت آن امر تأکید کرد، ما نیز تابع خواهیم بود، چرا که داشتن گواهی سلامت یک تصمیم و کار تخصصی است و الان نمی‌توانم درخصوص اینکه اگر بنا به بازگشایی دانشگاه‌ها در ماه‌ها یا زمان آتی داشتیم، اظهار نظر کنم، بنابراین باید با توجه به شرایط تصمیم گرفت.»

تلاش برخی کشورها برای تعلیق ارتباطات علمی ایران

حسین سالارآملی در نشست ویدئوکنفرانسی با حضور معاونان بین‌الملل دانشگاه‌های بزرگ کشور، بر اهمیت استفاده از ظرفیت‌های علمی برای مقابله با ویروس کرونا و تبدیل آن به فرصتی برای توسعه ارتباطات علمی تأکید کرد و گفت: «تحریم‌های ظالمانه علیه ایران به‌صورت تدریجی به‌ساحت علمی رسیده است و امروزه شاهدیم که برخی کشورها تلاش می‌کنند ارتباطات علمی ایران با خارج از آن را تعلیق کرده یا محدود سازند.» قائم‌مقام وزیر علوم در امور بین‌الملل افزود: «برای برون‌رفت از تله‌های تحریمی، برنامه‌های متفاوت و مختلفی از قبیل ارتباطات نقطه‌ای، موبایلی، منطقه‌ای و جهانی ارائه شده است. از همین رو، ارتباطات بین‌المللی در وزارت علوم و دانشگاه‌های کشور با همین دیدگاه پیش رفته و موفقیت‌هایی نیز به دست آورده است.» رئیس مرکز همکاری‌های علمی بین‌المللی با اشاره به شرایط ویژه‌ای که اکنون با آن مواجه هستیم، گفت: «شیوع کرونا به مردم، اقتصاد کشور و سلامت جامعه آسیب جدی وارد کرده است، اما نباید در این جهت بدون برنامه بود. اگرچه کرونا باعث شده ارتباطات بین‌المللی متفاوت از گذشته دنبال شود، اما جامعه علمی می‌تواند بر پایه توانمندی‌های خود، آن را به فرصتی برای همکاری‌های علمی در قالب و مسیرهای جدید تبدیل کند.»

